

SOKOLSKI GLASNIK

1926.

U Ljubljani, 15. aprila 1926.

7.

„Mač kralja Aleksandra I.“

Govor staroste JSS., brata E. Ganga, na svečanoj akademiji 11. aprila 1926 u Narodnom Pozorištu u Beogradu.

Vaše Veličanstvo! — Gospodo! — Braćo i sestre!

Na Vidov dan g. 1925. održane su u Beogradu prve međusletske utakmice Jugoslovenskog sokolskog saveza. Visoki moralni i fizički značaj tog plemenitog, bratskog takmičenja među pojedinim župama i društvima našeg saveza priznalo je samo Njegovo Veličanstvo kralj Aleksandar I. time, da je blagovolio ustanoviti stalan prelazni dar. Taj dar neka čuva do narednih utakmica ono sokolsko društvo, učlanjeno u Jugoslovenskom sokolskom savezu, čija utakmičarska vrsta sebi u takmičenju pribori pobjedu i prvenstvo. Taj dragoceni dar je «mač kralja Aleksandra I.»

Prijatna sudbina i potpuna sprema, koja je plod dugotrajnog, napornog i tvrdog sokolskog dela, odlučili su da prede taj kraljev dar u privremenu svojinu utakmičarskoj vrsti Sokolskog društva Ljubljana-matica, koja je izašla iz prvih naših međusletskih utakmica kao pobjednica. Prvom sokolskom društvu, koje je bilo pre 64 godina ustanovljeno na slavenskom jugu, pala je u deo prva pobjeda i prvi značajni vidljivi dokaz Najvišeg odlikovanja i Najvišeg priznanja. Od sada pako, braćo, kako će dati ustrajna sokolska volja i sreća junačka!

Danas je taj dan, na kojem sam kao starosta Jugoslovenskog sokolskog saveza toliko sretan, da sam taj dar primio iz ruku Njegovog Veličanstva sa zadatkom, da ga u toj svečanoj prilici izručim pobjedničkoj vrsti u nazočnosti Njegovog Veličanstva i mnogobrojne odlične gospode. Ta ljubljanska vrsta dospela je u Beograd, da u bratskom krugu svoje braće i sestara iz župe Beograd, Ljubljana, Kragujevac, Novi Sad, Tuzla, Užice i Zagreb primi kraljev dar, u kraju, u kojem si je izvojevala pobjedu.

«Mač kralja Aleksandra I!» Tome maču je umetnikova zamisao dala oblik po uzoru mača cara Dušana Silnog, koji je pre šest stotina godina, okružen sjajem slave i pobjede, sagradio moćnu državu Srbiju, najodličniju tu slavensku silu na jugu Evrope. Među onima, koji su se divili pobjedonosnosti Dušanovog mača, stajao je u prvom redu znameniti češki kralj Karlo I., pozdravljajući Dušana Silnog kao svog dragog brata, koga s njim ne drži samo isti vladarski položaj, već kojega spaja s njime i skupnost plemenitog slavenskog jezika. Viteštvo srednjega veka splelo je među slavenskim severom i slavenskim jugom bratske veze, koje mi južni i severni Sokoli još i danas bratski učvršćujemo i širimo. Mi Sokoli hoćemo, da bude slavenski jug i slavenski sever sokolski-junačan po mišljenju, čustvovanju i delu svijih svojih sinova i kćeri; hoćemo, da bude sva slavenska zemlja prožeta i oplodena sokolskim duhom i za vekove vezana u jednu celinu čeličnim verigama sokolskog bratstva!

Kad je klonula ruka Dušana Silnog, je njegov mač neizbrisivim slovima zabeležio u knjigu istorije velika njegova dela, a srpsku zemlju zadesila je strašna tragedija Kosovog polja. Ta tragedija je svojom vehementnom silom i svojim groznim posledicama duga stotina godina ponizila Srbiju trnovitim vencem mučeništva, ropstva i zavisnosti, dok nije poslanik slavnog roda Karadorđevića, kralj Petar I. Veliki Oslobođioc, povukao Dušanov mač iz

korica i predao ga u junačke ruke svojemu sinu Aleksandru, da njim oslobodi našu otadžbinu i ujedini naš narod. — Blesak i oštrica tog mača nadvladali su strašnu noć tragedije Albanskih gora te su našoj zajedničkoj domovini i našem ujedinjenom narodu priborili pobjedu i slobodu!

Dušanov mač, pretopljen i prekován u mač kralja Aleksandra I., bliskajući se u zlatu, srebru i dragom kamenju, danas je u rukama Sokolova — u rukama našim, koji ćemo na njegovom sečivu rezati imena pobjednika, koji nećemo njegov sjaj ničim potamniti nego samo krvlju svojih srdaca, kad bi to zahtevala slava i čast kralja i domovine!

Zlato na maču — to je bogastvo sokolskih kreposti i vrlina; srebro na maču — to je naše zdravlje, naša fizička snaga; drago kamenje na maču — to je oganj ljubavi, koji zagreva naše duše do kralja, naroda i domovine! Taj mač jeste i ostaće simbol sokolskog života, simbol velike sokolske ideje, koja je neoskrunjena i neoskrunjiva kao sunčevi zraci; simbol sokolske borbenosti, koja si krči put preko svijuz zapreka u visine moralne i fizičke savršenosti, k svetlu istine i pravde!

I kad sada prelazi mač kralja Aleksandra I. u vaše ruke, braćo pobjednici, smatram za prvu svoju dužnost, da izrečem Njegovom Veličanstvu kralju iskrenu, bratsku sokolsku zahvalnost za taj jedinstveni dar! Svemu Sokolstvu neka bude pobuda u sokolskom radu i nastojanju do sokolskih ideala bratstva, jednakosti i slobode! Ovaj mač neka prelazi od društva do društva, da budemo svi prvi i svi najbolji!

Taj mač je blagoslovliva ljubav našeg narodnog kralja, koji ceni i uvažuje delo, važnost i smisao našeg Sokolstva za opšte moralno i fizičko zdravlje i unapređenje našeg naroda. Naš kraljevski dom, naša domovina, sav naš narod — sve to jeste i ostaće sokolsko!

U tom svečanom trenutku, koji je prvi i jedini u istoriji Sokolstva, dodajem kao starosta Jugoslavenskog sokolskog saveza blagoslovu kraljeve ljubavi blagoslov zakletve, koju u ime svega Sokolstva polažem na taj mač: Čuj nas, večni Bože; čuj nas, Vaše Veličanstvo; čuj nas, narode; čuj nas, domovino; čuj nas, sav široki svete: Kralju, domovini i narodu u sreći i nesreći, u radosti i sili, u misli i delima jesmo i ostajemo jugoslovenski Sokoli odani i verni u životu i smrti! —

Pozivljam vas, braćo i sestre, da u to ime uskliknemo Njegovom Veličanstvu kralju, narodu, domovini iskreni, gromoviti, bratski sokolski — Zdravo! Zdravo! Zdravo!

A sada, brate savezni načelniče, primi iz mojih ruku ovaj mač, koji je posvećen kraljevom ljubavlju i sokolskom zakletvom, i kao voda našeg sokolskog rada predaj ga pobjednicima! Živite, radite i umirajte kao Sokoli, a čuvajte i branite ovu našu svetinju! Zdravo!

Pravilnik

o maču Kralja Aleksandra I.

1.) Njegovom Veličanstvu Kralj Srba, Hrvata i Slovenaca Aleksandar I, ceneći rodoljubni rad Sokolstva, našao se pobuden da, prilikom prvih sokolskih međusletskih utakmica, održanih o Vidov-danu 1925. godine podari članovima Jugoslovenskog Sokolskog Saveza Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, koji stoji pod visokom njegovom zaštitom, vidno odlikovanje i to odeljenju koje pokaže najbolji uspeh prema propisima velikog sokolskog učitelja dr. Miroslava Tyrša.

2.) To vidno odlikovanje je mač, koji nosi ime: «Mač Kralja Aleksandra I».

3.) Mač će se predavati prilikom svake međusletske sokolske utakmice pobjedniku upravo onome društvu čije odeljenje, kao celina odnese pobjedu.

4.) Pobjednik će na sečici Mača urezati ime svoga društva, kao i dan i godinu održane utakmice.

Jedan natpis sme da se pruži samo na polovini sečiva a u širini do 2 cm. Urezivanje će se vršiti na obema stranama sečiva, počevši od balčaka i to: prvi i drugi sa jedne strane a treći i četvrti sa druge strane sečiva simetrično prema rebro mača.

5.) Ovo odlikovanje prelazi stalno od pobjedioca pobjediocu.

U slučaju da jedno društvo više puta uzastopce bude pobjednik, njegovo ime urezivaće se toliko puta, koliko pobjeda odnese na međusletskim sokolskim utakmicama.

6.) Pobjednik je čuvar Mača Aleksandra I između dveh uzastopnih međusletskih utakmica.

Njegova je dužnost da Mač čuva na dostojnom i sigurnom mestu, da ga očuvanog i neostećenog donese na prvu narednu međusletsku sokolsku utakmicu i da ga preda starešinstvu sokolskog saveza.

7.) Po svršetku utakmica Mač Kralja Aleksandra I predaje se pobjedniku na licu mesta i to:

Ako je utakmici prisutan Nj. Vel. Kralj, predaje ga lično Nj. Veličanstvo.

Ako Nj. Vel. Kralj nije prisutan, onda predaju u ime Nj. Vel. Kralja vrši prisutni član Kraljevskog Doma ili izaslanik Nj. Vel. Kralja, odnosno starešina JSS.

8.) Starešinstvo JSS. je dužno da na četir nedelje ranije obavesti maršalat dvora Nj. Vel. Kralja o danu naredne međusletske sokolske utakmice.

9.) Kada se na Maču Kralja Aleksandra I budu ispunile obe strane sečiva urezanim imenima pobjednika, Mač će se predati na prvoj narednoj međusletskoj sokolskoj utakmici od strane starešinstva JSS. Narodnom Muzeju u Beogradu.

10.) Mač Kralja Aleksandra I najveća je svetinja svih jugoslovenskih Sokola i njihova je sveta dužnost da ga, okupljeni oko njega, štite i brane do poslednjeg daha poslednjeg Sokola.

11.) Original ovih pravila čuva se kod starešinstva JSS.; jedna kopija čuva se u Arhivi Dvora Nj. Vel. Kralja a druga predaje se uz Mač Pobjedniku.

Protivalkoholni pokret u JSS.

Odluke glavne skupštine.

Kao dopuna odlukama i rezolucijama saveznih skupština o ograničenju odnosno zabrani uživanja alkoholnih pića u izvesnim prilikama, primljen je novi predlog saveznog TO., koji ga je izneo na postrek saveznog LO. U principu je nova odluka stroža u uvođenju potpune zabrane uživanja alkohola i nikotina kod naše dece i naraštaja odnosno omeđivanja uživanja alkohola kod članstva. Ide se zatim da se prepreči uništavajući val alkoholizma i nikotinizma u sokolskim redovima. Sokolstvo ima cilj vaspitati svojoj domovini muževe i žene čista karaktera, krepke volje i visoke moralne vrednosti. Soko mora biti zdrav, imati mora železne živce i krepke mišice; on mora biti uvek u stanju uspešno pomagati svom narodu i braniti domovinu. Kako jasno govore rezultati znanstvenih istraživanja, alkohol uništava sve mnogobrojne vrline u većoj ili manjoj meri. — Alkoholizam je već idejno suprotan cilju Sokolstva. Zasluga je Krepelinova i drugih učenjaka, koji su dokazali, da alkohol već u manjim količinama otupljuje svestran rad uma i tela, moć volje i uopšte duševnu kapacitetu. Ne samo um, već i osećanja, energiju i životnu otpornost kvari akutni i hronični alkoholizam. Pijanica šteti sebi i svoje potomstvo fizički i duševno; alkoholizam je uzrok

telesne i duševne degeneracije pojedinca, porodice i celih naroda. Šta više i tako zvano umereno uživanje se osvećuje na potomstvu.

Veliki Masaryk je rekao: «Ako kod današnjeg stanja nauke o alkoholu lekar, učitelj i vastiatač dopušta ili šta više preporučuje uživanje alkoholnih pića, vrši zločin. Budućnost pripada trezvenim, onima, koji su se odlučili za viši, moralniji pogled na svet i način života.» Nikako ne može biti u interesu velike časti i ugleda, koje uživa Sokolstvo čak i kod svojih protivnika, da bi se još nadalje čutalo i dopuštalo, da njegov pripadnik pijančenjem uništava sve plodove sokolske vežbe i čini, obično pred javnošću, u nedostojnom stanju greške, koje padaju upravo često na račun sokolskog znaka, što ga dotični nosi na svojim grudima. Sokolstvo ne sme da trpi više takovih ljaga na svom čistom imenu. Zato je bratska skupština jednoglasno primila i odobrila sledeći nacrt:

A. Deca.

D o s a d a n j i z a k l j u č a k: Taj zaključak o zabrani uživanja alkoholnih pića i pušenja kod dece samo za vreme, dok su pod nadzorom sokolskih prednjaka, je preblag i pedagoški pogrešan.

Z a t o g l a s i n o v i z a k l j u č a k: Sokolskoj deci je obavezno i stalno zabranjeno uživanje alkoholnih pića i pušenje. Izvršenje: Alkoholski i nikotinski apstinentizam je vezan za sokolsku zakletvu, o čemu se na način, koji je uobičajen u pojedinom kraju, obavesti roditelje, odnosno vaspitače. N. pr.: putem pisma, okružnice, sastanka roditelja itd. Nacrt zakletve sa primernim upustvima izdaće u naročitoj okružnici savezni LO. i savezni TO. Zakletva obavlja se svečano. Decu neka poučavaju o škodljivosti alkohola i nikotina članci u «Radosti», koja izlazi kao naročit i samostalan časopis za sokolsku decu. Te članke pribavlja savezni LO.

B. Naraštaj.

D o s a d a n j i z a k l j u č a k: o zabrani uživanja alkoholnih pića i pušenja kod naraštaja samo za vreme, dok je pod nadzorom sokolskih prednjaka, je preblag i pedagoški pogrešan. — Pošto je naš naraštaj jako podvržen strasti škodljivog pušenja i jer je apstinentima u alkoholu laka apstinencija u nikotinu, glasi **n o v i z a k l j u č a k:** Sokolskom naraštaju, koji dolazi od dece te je dakle već apstinentan, ili onom naraštaju, koji nanovo stupa u sokolski krug, obavezno je i stalno zabranjeno uživanje alkoholnih pića i pušenje, međutim važe za sadanji naraštaj, koji nije došao apstinentan od dece, ili koji je stupio u Sokolske redove pred danom, kada stupa apstinentna odluka u važnost, još svi dosadani zaključci.

I z v r š e n j e: U nekoliko godina biće sav naraštaj apstinentan. Naraštajci apstinenti, koji su došli od dece, tvore pod vodstvom člana, odnosno članice, koji je sam apstinentan ili bar strogo umeren, naročitu družinu društva, u koju se — u vreme njihovog prelaženja u naraštaj — pozove i starije naraštajce, koji nisu apstinenti. To neka se izvrši pred vrstom s nagovorom, u kojem im se objasni nemogućnost i smislenost Sokolstva bez apstinencije. Biti Soko-apstinent neka bude za njih naročita vrlina, ponos i odlika. Oblik tog nagovora sa primernim upustvima izdaće savezni LO. i savezni TO. u okružnici. O škodljivosti alkohola i nikotina poučice se naraštaj naročitim člancima u «Sokoliću». Za te se članke brine savezni LO.

C. Deca i naraštaj.

Dužnost je Sokolstva da se brine za zdravo potomstvo. Najugodnije i najpodesnije polje za razvoj naše radne sile u tom nastojanju su deca i naraštaj. Zato je savezna skupština zaključila: Sokolskim društvima se nalaze, da moraju uvesti za decu i naraštaj sledeće: izlete, putovanja, lakoatletske

vežbe, plivanje, letovanje, taborovanje, planinarstvo, klizanje, smučanje (skijanje), sankanje i uopšte vežbe pod vedrim nebom.

Ta telovežba je, naročito ako je spojena s osvežujućim zračnim, sunčanim i vodnim kupanjem, vrlo važan momenat u gimnastici živaca, čija jakost je nužno potrebna u boju proti alkoholizmu, nikotinizmu i drugih strasti. — Gajenje gotovih grana otpada samo u kraju, gde radi krajevnih i klimatskih prilika nije provedljivo. Samo slabi pokvareni živci osećaju potrebu za narkotična sredstva, dakle i za alkohol. Telovežba, izvođena u zatvorenom, često zaprašenom i tesnom prostoru, ne vodi obično do očekivanog uspeha. Omladina sama instinktivno sili iz zatvorenih vežbaonica u prirodu i priključuje se organizacijama, koje gaje sport i bavljenje u prirodi. Ko od dece ili apstinentnog naraštaja namerno ili po vlastitoj krivici prekrši zakletvu ili navodi druge na prekršaj mora se kazniti. Decu i naraštaj kažnjava PZ., i to: opomenom, ukorom, privremenim ili potpunim isključenjem. Svaka kazna i uzrok te kazni objavi se pred odelenjem, roditeljima, odnosno vaspitačima.

Č. Članstvo.

Znanstveno utemeljena je jedino potpuna apstinencija, jer umerenost ne poznaje granicu, dalje napokon nije ni istina, da manje količine alkohola i nikotina ne škode. Pošto starije vaspitanje još nije poznavalo vrednosti apstinencije neka se na nju ne sile starija braća, čiji živci otrovani alkoholom i nikotinom trebaju novih doza raznih otrova. Ako članovi nisu naklonjeni toj ideji, ne smeju je prečiti u njenom razmahu. Umeren postaće lako svaki, makar je već i star. Skupština je zaključila, da za članove, koji javno štete velikom ugledu Sokolstva, nema mesta u sokolskim redovima.

1.) Društva ne smiju uzimati u svoje redove ljude, koji nisu moralno neporočni.

2.) Društva moraju kazniti svakog člana, koji je u pijanom stanju načinio kakvu nedostojnost ne obazirući se na to da li je u vreme čina nosio znak ili odoru (kroj).

3.) Ako društvo u tom obziru ne ispuni svoje dužnosti, sme župa zahtevati od društva otklanjanje prijavljenog člana ili kaznu za člana, koji se je ogrešio.

D. Priredbe.

Većina naših priredbi se vrši u znaku alkohola i na taj način dobiveni novac članstvo teško plaća zajedno sa kamatima na račun svojih telesnih i duševnih sokolskih vrlina. Obazirući se na citirane reči Masarykove, ne smemo ni nečlanova trovati radi novca. Sokolske priredbe neka budu priredbe istinskog veselja, a ne zabava naroktiziranih, otrovanih masaka, priredbe vredne dostojanstva velikih Sokolskih ideja. Skupština je zaključila:

1.) Sokolske priredbe, spojene sa telovežbenim akademijama ili javnim vežbama, ne smeju trajati preko 24. sati noću, jer dugotrajne zabave nude najviše prilike neumerenom uživanju alkoholnog otrova i time unište telovežbom postignuti uspeh. Preporučuje se, da se te vrste priredbe vrše bez alkohola.

2.) Sokolska deca i naraštaj sme biti i u pratnji svojih roditelja ili vaspitača samo do 21. sata na sličnim priredbama. Pošto se među javnom vežbom ne toči nikakovo alkoholno piće treba da:

3.) Društva opreme točione s potrebnim natpisima, da se posetioci prijatelje s našim zaključcima. Upravni odbori društava su moralno odgovorni, da se to izvrši. Tekst za natpise izdaće savezni LO.

4.) Svako društvo mora prirediti u toku svake godine makar jedno protiv-alkoholno i protivnikotinsko javno predavanje. Nepoučenim predavačima neka služi kao temelj rasprava u «Sokolskom Glasniku». Za to se brine savezni LO.

E. Organizacija.

1.) U svrhu izvođenja protivalkoholne i protivnikotinske propagande imenuju upravni odbori društava, župsko i savezno starešinstvo naročito referenta za apstinenciju, koji je član lekarskog odseka i zastupnik istog u TO., odnosno PZ. Glavna briga referenata za apstinenciju jeste, da s upravnim odborom odnosno starešinstvom odredi, kako dobijati prihode bez nedozvoljenog trovanja članova i nečlanova. N. pr.: razne igre, izleti, čajanke, večeri za razgovore itd. Pošto su prednjaci glavni nosioci i rasadnici sokolskih ideja, se: 2.) U naerte za prednjačke tečajeve i škole uvede naročiti predmet o apstinenciji protivalkoholnom i protivnikotinskom pokretu. Za to će se pobrinuti savezni LO. i savezni TO. 3.) Savezni LO. mora se brinuti za objavljivanje znanstvenih rasprava o alkoholu i nikotinu u «Sokolskom Glasniku», isto tako i župski LO. u svojim župskim organima. Protivalkoholski i protivnikotinski pokret neka podupire u narodu uopšte i javna štampa. Za to se brine savezni LO. Da će biti moguće pre svega za decu i naraštaj određene grane uvesti u naša društva i župe, neka stupe u doticaj sa školskim i občinskim vlastima, da im ustupe primerna mesta u prirodi ili sobe u školskim zgradama za vreme glavnih ferija i to naročito u zdravim i sunčanim krajevima, najbolje u blizini vode. Za potrebnu agitaciju brinuće se savezni LO. pomoću rasprava, koje se tiču koristi gajenja tih grana i potrebe njihovog podupiranja. Za uzor treba uzeti braću Čeha, koji ustanoviše cele kolonije za boravak svojeg članstva na našem Jadranu.

F. Uvedba.

- 1.) Sve okružnice, uputstva i rasprave izaće do 1. augusta 1926.
- 2.) Odluke same stupiće u važnost 1. oktobra 1926.

Putnička blagajna U radiše mnogo biše
U štetiše još i više.
(Narodna.)

Široi naše prostrane Otadžbine, gde god postoji sokolsko društvo, gde se sokolski misli i radi, u Sokolani i van nje, na dnevnom je redu među članovima, još više među naraštajem, pitanje mogućnosti polaska na velike sokolske priredbe u bratskom zlatnom Pragu. Tehničke pripreme našeg Sokolstva već su u punom jeku i sa svih strana čujemo povoljne rezultate. Finansijske pripreme, koje su vrlo važne i bez kojih se nemože ni zamisliti polazak, o njima se vrlo malo piše, radi i agituje. Neki su se pripremili i osigurali t. j. bogatiji članovi i naraštajci, neki su opet počeli sa štednjom, moguće dockan, najviše je onih, koji se nisu nikako počeli pripremati. Svi dobro znamo da su često puta sa sokolskih priredaba izostali vredni, spremni i zaslužni Sokoli, koji nisu imali novca za put i prehranu; otišli su oni, koji su se mogli sami novcem osigurati, kojih je mnogo manji broj nego prvih. Na svakom koraku, u Sokolani i van nje, pred kakvu sokolsku priredbu, a naročito sada pred slet u Pragu, sreću nas članovi (-ce), naraštajci i naraštajke sa pitanjem, koliko će stajati put u Prag? Na odgovor, da će ceo put sa prehranom stajati oko 800 Din nailazimo kod sviju na odobravanje i razumevanje da faktički toliko i mora stajati, samo se nemalo svaki zamisli na koji će način doći od toga novca, kad zna sa kolikom mukom od roditelja dobije i manju svotu za kakav sokolski izlet ili slično. Toj neprilici mora se tražiti izlaz, treba nastojati, da se što većem broju članova i naraštaja omogući poset na sokolske priredbe. Da se toj neprilici doskoči, potrebno je bez uvetno, da u svakome društvu postoji putnička blagajna ili fond. Kod osnivanja putničke blagajne treba misliti na to, koji bi princip bio najpodesniji, da priviknemo članstvo i naraštaj na štednju. U glavnom postoje

dva principa, na kojim se temelje sve putničke blagajne i fondovi, i to prvo: Da svaki pojedinac lično i direktno štedi, naravno na poticaj i kontrolu starijih te da raspolaže samo onim što je svojim marom i voljom stvorio. Drugi princip je, da članovi indirektno štede, t. j. da se priređuju razne priredbe i slično, čiji je čist prihod namenjen putničkoj blagajni ili fondu. Iz takve blagajne imaju svi članovi jednako pravo, da se koriste, što obično čine siromašniji, bogatiji ne reflektiraju na potporu. Oba pomenuta principa dobra su i praktikuju se skoro jednako, eventualno s nekim izmenama. Materijalni uspeh postiže se takođe podjednako i jednim i drugim, samo što prvi ima još i svoju veliku odgojnu vrednost, koja je od velike potrebe našoj omladini, t. j. da se uči sama štediti. — U nekoliko društava sokolske župe Petra Mrkonjića, postoje putničke blagajne, koje se temelje na principu lično-direktno štednje, koji je doneo odlične uspehe, te ću ukratko prikazati poslovanje takve jedne putničke blagajne i njen uspeh. — Brigu oko putničke blagajne treba da vodi proćelnik odeljenja za mladež, a gde toga nema, jedan odbornik, uz pripomoć društvenog blagajnika. Celo knjigovodstvo ovakove blagajne sastoji se iz dve stvari: iz uložnih knjižica i glavne knjige. Kad se neko prijavi za člana putničke blagajne, ako to nije uvedeno kao obligatno, dobije jednu malu knjižicu sličnu bankovnoj, koja izgleda ovako: Na drugoj strani knjižice (korica) oštampane su odredbe o ulozima, koje glase: 1.) Pravo na prištednje u ovoj putničkoj blagajni ima svaki član (-ica), naraštajac i naraštajka sokolskog društva 2.) Novac se može nalagati u svim iznosima, od najmanjeg do najvećeg. Ulagrač mora da položi, najmanje jednom u sedmići, ulog, inače gubi pravo na prištednju i briše se iz spiska ulagača, izuzev slučaj bolesti, osustva i slično. 3.) Novac prima blagajnik ili brat, koji je zato naročito određen. Novac se može uložiti svaki dan, samo kad se ova knjižica donese, gde se primitak valjano potvrdi. Bez knjižice ne prima se ni jedan ulog, kao ni isplata. 4.) Pravo raspolaganja novcem ima ulagač po odobrenju Odbora i to samo u sokolske svrhe: za sletove, veće izlete, sokolsko odelo i slično. 5.) Isplatu uloga treba zatražiti kod blagajnika unapred za tri dana i navesti razlog. 6.) Ako koji ulagač izgubi knjižicu, ima to odmah da javi odboru, koji će o tom doneti rešenje. 7.) Ako ulagač mora da otputuje iz ovoga mesta i više se ne misli stalno povratiti, ulog će mu se, ako ga je valjano otkazao prema tački 5.), isplatiti.

Prema tim odredbama mora se ravnati svaki član putničke blagajne, a naročito mora se njih strogo držati i prema njima poslovati brat, koji vodi brigu o blagajni i njenom napretku. Kad je neko postao član putničke blagajne, treba da nastoji svim silama, da što više uštedi, kako bi se kad ustreba, i na vreme što bolje koristio. Redovni članovi društva, koji imaju zanimanje, odrede svake sedmice jednu sumu novca, najveću koju mogu, za putničku blagajnu. Ko ne može svake sedmice to da učini taj će moći oko prvog u mesecu, a ulagač svake sedmice neznatne sume, da udovolji tački 2.) koja je u ovom slučaju od velike odgojne vrednosti, t. j. koja će ga naučiti i primorati da bude dobar štediša. Kod naraštaja, štedi se na drugi način oni nemaju zanimanja niti šta zaraduju, odvisni su od svojih roditelja i staratelja, te od njih često puta dobiju koji dinar, a naročito oko velikih praznika, Božića, Uskrsa, Krsne Slave, tatinog, maminog ili svoga imendana ili rođendana. Većina toga dobivenoga novca ode i utroši se u beskorisne svrhe. Takim prilikama treba da se svaki seti putničke blagajne, treba sobom da zagospodari, obuzda svoje strasti i pomisli, da svake godine valja posetiti koji sokolski slet, da treba nešto od sokolskog odelo itd. Štediti svaku paru, a trošiti samo za potrebno i korisno. Kad roditelji vide da im sin ili kćerka, sami od sebe ozbiljno štede, drage volje će i oni pomoći tu akciju, pa od vremena do vremena priložiti koji iznos u tu svrhu. Istina je da može, pa i najsiromašniji, da nešto sam uštedi, samo ako hoće. Blagajnika putničke blagajne imenuje proćelnik odeljenja za mladež, koji vodi

i glavnu brigu i staranje oko njenog napredka, a može ga imenovati i upravni odbor društva.

Blagajnik treba da je jedan od agilnijih članova, po mogućnosti i član upravnog odbora, time bi u glavnom bio zajamčen uspeh.

Mesto za primanje novca obično je Sokolana i to za vreme vežbe, ali puno je zgodnije, što se i praktikuje u društvima spomenute župe, da je mesto za primanje novca, koja trgovina ili trafika, na podesnom mestu u gradu, razumije se, da je njezin vlasnik član istog sokolskog društva. Preko celoga dana, kad je radnja otvorena, donose članovi putničke blagajne novac sa knjižicom i ostavljaju u toj trgovini. Svaki dan, ili svaki drugi dan, dođe blagajnik i pokupi knjižice sa novcem, koje u sokolskoj kancelariji ili gde drži svoje blagajničke knjige, pregleda i u svaku zabeleži novac, a po tom unese u glavnu knjigu na dotični konto. Blagajnik primitak potvrđuje u knjižici svojim potpisom. Svaka knjižica glasi na ime, ima svoj broj i stranu glavne knjige u kojoj je svakome članu otvoren konto. Rubrike u glavnoj knjizi isti su kao i u knjižici, a jedna strana ima toliko stavaka koliko cela knjižica, tako da se zajedno istroše. Pošto je novac pokupljen i sve provedeno kroz knjižice i glavnu knjigu, koje moraju vazda da se slažu, povraćaju se knjižice članovima istim putem, kojim su i primljene. Prikupljeni novac polaže se u koji domaći novčani zavod, t. j. ukamati se, te se od dobivenih kamata podmiruju troškovi, kao za knjižice, glavnu knjigu itd. Svaki član raspolaze slobodno svojom imovinom kada je misli upotrebiti u sokolske svrhe, prema tački 4. odredbe o ulozima. Odredbe koje su propisane, nisu tako stroge da im je nemoguće udovoljiti, a jedini su uslov za postignuće cilja, zato ih se valja držati. Kad bi ko od članova zanemario štednju valja ga opomenuti dva do tri puta, pismeno ili usmeno, ako to ne pomogne brisati ga kao člana prema tački 2.) odredaba, a njegov ulog preneti na novi konto i knjižicu, koji se može nazvati «Višak». Na ovaj konto prenose se svi uloz i brisanih članova, kao i kamate od uloženog novca u banci. Kad je neko brisan iz članstva putničke blagajne, razlog treba navesti u rubrici «primedba» dotičnog konta glavne knjige, da bi se kasnije kod ponovnog stupanja u članstvo znao razlog brisanja i prema tome postupalo. Ponovno upisanom članu, ako bi se pokazao marljiv povrati se njegov stari ulog, koji je kod brisanja zaplenjen. U rubrici «primedba» pribileži se još prigodom isplate, u koju svrhu je novac upotrebljen kao i razne druge primedbe n. pr.: izdat duplikat knjižice, opomenut itd.

Ovo bi bio kratak opis poslovanja ovakove sokolske putničke blagajne, koje, kako napred spomenih postoje u nekoliko društava sokolske župe Petra Mrkonjića. Uz put ću spomenuti nekoliko primera marljivosti štednje, način na koji su članovi putničke blagajne štedili. Đak, član sokolskog naraštaja u Banjoj Luci, dobijao je svaki dan od svoga oca 5 do 6 dinara za doručak u školi. On je ustanovio, da mu toliko nije potrebno i svaki dan ostavio je na stranu po dva do tri dinara, a od tog nedeljno ulagao u putničku blagajnu 15 do 20 dinara. Taj štediša posetio je Zagrebčaki slet i utakmice u Beogradu sa tim ušteđenim novcem. Drugi primer, đak, član naraštaja istog društva, sin višeg državnog činovnika, kad je pokazao svojim roditeljima knjižicu sokolske putničke blagajne, odmah im se to svidelo, i obećali su mu prilagati mesečno po 100 dinara u tu svrhu. Treći primer, đak, član naraštaja, sin siromašnih roditelja bio je vešt knjigovezac, pa je kolegama u školi vezao knjige uz veoma malu nagradu. Od toga je toliko uštedio, da si je nabavio potpuno vežbaće odelo. Daleko bi otišao, kad bi redao daljne primere i načine na koje se sve može da uštedi. Iстина je samo to, da je iz društva u Banjoj Luci otišlo na slet u Zagreb 1924. godine preko trideset naraštajaca, koji su sami uštedili pomoću ovakove blagajne novac za put i prehranu. Isto toliko članova i članica posetilo je lani međusletske utakmice, a koji su se koristili ovim načinom štednje.

Sad osnivati ovakovu blagajnu s namerom, da se šteti za slet u Pragu, bilo bi moguće malo kasno. Blagajnu sada osnovati, zainteresovati članstvo i naraštaj, bilo bi od koristi za svako društvo a i s obzirom na slet u Pragu, jer do sleta marljiv i vredan štediša mogao bi lijepu svotu da uštedi.

Početi sa štednjom nikad nije kasno, treba imati jaku volju i to hteti i uspeh je siguran. Štedljiv i skroman biti, velike su odlike čoveka, sa kojima mi Sokoli moramo da se odlikujemo.

Dragoljub Šarić, Banja Luka.

Dr. Riko Fux:

VIII. svesokolski slet u Pragu

Svaki svesokolski slet znači za Sokolstvo i njegovu organizaciju veliki napredak, usled čega je sokolska organizacija posvećivala uvek mnogo pozornosti toj vrsti priredaba. Što je Sokolstvo podizalo? Bilo je to uvek delo i ustrajnost čime se je Sokolstvo spremalo na takve sletove, koji su družili uvek veći broj naroda. Istorija sokolskih sletova je u najužoj vezi s istorijom celokupnog Sokolstva a naročito svesokolski sletovi nam najbolje dokazuju ogromni razvoj sokolske organizacije. Prvi svesokolski slet održan je prilikom jubilejne svečanosti praškog Sokola godine 1882. Taj slet se vršio pod vodstvom dr. Tyrša. U povorci je učestvovalo 60 starešina, 56 načelnika, 70 prednjaka, 57 zastava i 110 četa po dvanajst članova, zajedno dakle 1572 Sokola i deputacije američkih, ljubljanskih i zagrebačkih Sokola. — Kod javne vežbe je nastupilo bez glazbe s prostim vežbama 696 članova. Takt za izvođenje prostih vežbi davao je Tyrš sa udarcima štapa na kovinastu ploču. To je bio prvi slet. Bio je pak i jedini slet kojega je vidio i vodio dr. Tyrš u čemu je vidio početak lepše budućnosti za narod i Sokolstvo. Godine 1889. je bila konačno ustanovljena Česka Obec Sokolska, a godine 1891. dakle približno za deset godina vršio se je drugi svesokolski slet pod vodstvom načelnika župe Podbelogorske Josipa Klenke i njegovim zamenikom dr. Jindrih Vaničkom. Sletišta je postavio ing. Ludovik Čížek, koji je dosada, sagradio vežbališta sviju sletova. Tribune su bile pripremljene za 7000 gledalaca. Glavno tajništvo sletskog odbora je vodio sadanji starosta dr. Josip Scheiner. U povorci je učestvovalo 210 društava sa 163 zastave i 5580 članova. Prilikom tog sleta vršile su se utakmice, kojima je prisustvovalo 13 vrsti u višem i 52 vrste u nižem odeljku. — Kod prostih vežbi je nastupilo uz muziku 2310 članova. Brojevi pokazuju znatan napredak od prvog sleta. — Treći slet vršio se prvi put na Letni i to godine 1895. prilikom prve etnografske izložbe. Vežbalište je bilo sagrađeno za 10.000 gledalaca i za 4000 vežbača. Prvi put nastupa na tom sletu naraštaj. Slet je vodio dr. Jindrih Vaniček, načelnik ČOS. Na utakmici je učestvovalo u višem odeljku 23, u nižem 89 vrsti i 231 pojedinac u slobodnom takmičenju. U povorci je nastupilo 7266 članova, kod prostih vežbi 4271 član i 700 naraštaja. — IV. slet vršio se godine 1901. Sletišta je bilo pripravljeno za 7000 vežbača i 22.000 gledalaca. U povorci je učestvovalo 11.095 članova iz 571 društva, kod prostih vežbi je nastupilo 6703 člana, 867 članica i 1988 naraštajaca. Na tom sletu su prvi put nastupile članice. — V. slet vršio se godine 1907. Taj slet je bio već znatno proširen jer je prvi put na tom sletu nastupila školska omladina. U povorci je učestvovalo 12.550 članova, kod prostih vežbi je nastupilo 7600 članova i 2400 članica, 500 naraštajki, 500 naraštajaca i 1800 školske dece. Sletišta je bilo pripravljeno za 45.000 gledalaca. Prilikom sleta vršila se prvi put i međunarodna utakmica u okviru sleta. — VI. i poslednji slet pre rata vršio se godine 1912. i bio je u isti mah i prvi slet slavenskog Sokolstva. Prilikom tog sleta bila je izvedena prekrasna scena «U Ateni posle bitke kod Maratona». U povorci je učestvovalo 17.712 članova sa 304 zastave. Kod prostih vežbi

nastupilo je 10.120 članova, 5457 članica, 2563 školske dece, 4781 sokolsko dete i 1065 naraštajaca. Sletištae bilo je pripremljeno za 80.000 gledalaca. Zadnji slet na Letni i prvi posleratni bio je VII. svesokolski slet godine 1920. Sletištae bilo je pripravljeno za 96.625 gledalaca. Slet je bio podeljen na pretsletske dane i na glavne sletske dane. U pretsletskim danima je nastupilo 9800 učenika praških škola, 5100 đaka i 11.180 sokolskog naraštaja. Na sletu naraštaja nastupilo je u povorci 28.500 naraštajaca i 10.112 naraštajki. U glavnim sletskim danima je bilo u povorci 35.000 članova i 13.300 članica. Sa prostim vežbama je nastupilo u svim danima skupno 23.839 članova, 15.000 članica. Na jedanput je nastupilo na sletištu 10.112 vežbača. Iz navedenih brojeva vidimo kako je raslo Sokolstvo i kako velik upliv su imale njegove priredbe. U svim tim sletskim pripremama je bilo izvršeno ogromno delo, što je bilo moguće samo iz ljubavi do Sokolstva, kojoj nije ni jedna žrtva prevelika i koja je doprinela do tako velikog razvoja naše organizacije. Prijave za VIII. svesokolski slet, pokazuju, da će biti taj slet do sada najveća sokolska priredba, koja ima pre svega veliki narodni značaj, ne samo radi toga, što na njoj nastupa Sokolstvo, koje je danas nesporno, naj jača i najviše disciplinovana telesno vaspitna organizacija slavenskih naroda, nego i zbog toga, što je narodna ideja, služba narodu, podloga i jezgra sokolske ideje. VIII. svesokolski slet ima izrazito narodni značaj. Sokolstvo je u službi naroda, zato se mora vaspitati tako, da ima sve vrline i osobine, da bi moglo prenesti svu tešku borbu za budućnost naroda i države na svoje rame. Svesokolski sletovi bili su već od negda u najširem smislu Slavenstva od najvećeg značaja, jer su se tom prilikom skupljali zastupnici sviju slavenskih naroda i raspravljali o važnim pitanjima i budućim zadacima slavenskog Sokolstva.

I VIII. svesokolski slet neka bude u tom pogledu važan korak napred i neka združi ponovo slavenske narode pod skupnu sokolsku zastavu.

IZ STAREŠINSTVA JSS.

Slet sokolskog naraštaja u Pragu.

Naš naraštaj će učestvovati letos prvi put na svesokolskom sletu u Pragu, da se oduži poseti češkog naraštaja godine 1922 prilikom svesokolskog sleta u Ljubljani. Na prvi poziv starešinstva je prijavljeno oko 800 naraštaja (muškog i ženskog). Starešinstvo JSS. je razaslalo svim župama nove obavezne prijavnne liste za naraštaj. Društva moraju vratiti te liste JSS. najkasnije do 15. maja. Kasnije prijave nećemo uzimati u obzir. Uputstva za učestvovanje naraštaja su sledeća:

1.) Sletu smije učestvovati samo naraštaj a ne deca.

2.) Svaki naraštajac mora imati propisano odelo (kroj) i mora biti dobro uvežban u propisanim vežbama. Naraštaj koji neće uzorno svladati propisane vežbe i neće imati propisano odelo (kroj), neće smeti učestvovati na sletu.

3.) Sa naraštajem ne smeju putovati roditelji ili drugi rođaci, koji ni pod kojim uslovom neće biti pušteni u naročiti voz naraštaja. Naraštaj putuje jedino pod nadzorom prednjaka, koje odrede župe. — Svaka župa mora prijaviti do 15. maja ime prednjaka, koji će voditi u Prag župski naraštaj. Svaki prednjak-voda mora imati sa sobom poimenski spisak naraštaja svoje župe.

4.) Naraštaj se skuplja 25. juna u Ljubljani. Naraštaj iz južnih krajeva naše države mora stići u Ljubljanu tako, da prenoći u Ljubljani. Na dan 25. juna pre podne vršiče se u Ljubljani pregled celokupnog naraštaja

i probe za nastup. Isti dan u podne odlazak naročitim vozom u Prag, kamo će se dospeti 26. juna.

5.) Naraštaj ostaće u Pragu 26., 27., 28., 29. i 30. juna, a vratiće se u Ljubljano 1. jula opet pod zajedničkim vodstvom. — Nijedan naraštajac (-ka) ne sme ostati u Pragu posle tog termina.

6.) Prenočišta u Pragu bi će zajednička. Izuzetaka ne dopuštamo. Župski prednjaci moraju ostati bezuslovno uvek kod svog naraštaja, jer su odgovorni za sve posledice.

7.) Svaki član (-ica) naraštaja mora imati propisan putni list sa vizom Austrije i Českoslovačke. Viza Českoslovačke je besplatna. Putni list se može lako pribaviti za više naraštajaca (-ki) skupno. Putni list izdaju nadležna sreska poglavarstva. Vizu pribavi ona župa, u čijem sedištu se nalazi nadležan konzulat. Zato neka župe saberu na vreme sve putne listove i pošalju župi u čijem se sedištu nalazi nadležan konzulat.

8.) Ponovo naglašavamo, da izuzetaka ne dopuštamo i da se mora svaki naraštajac (-ka) tačno držati tih naređenja. Svaka nepravilnost će se odlučno otkloniti, a odgovornost za posledice nose društva odnosno župe.

9.) Župe su dužne strogo nadzirati, izvršuju li se sva ta naređenja, a napose da nadziru vežbanje prostih vežbi i pripreme za takmičenje. Uputstva za to primile su sve župe.

10.) Za vozne povlastice na železnici dobiće svaki naraštajac (-ka) naročitu legitimaciju, koju će izdati starešinstvo JSS. Bez te legitimacije nema prava na vozne povlastice.

11.) Svaki naraštajac (-ka) mora imati na građanskom odelu znak sokolskog naraštaja. U Prag se putuje u građanskom odelu.

12.) Sva naređenja važe za muški i ženski naraštaj.

Starešinstvo Jugoslovenskog Sokolskog Saveza.

Ljubljana, 6. aprila 1926.

Dr. Viktor Murnik s. r.,
načelnik.

E. Gangl s. r.,
starosta.

Dr. Riko Fux s. r.,
tajnik.

*

Objašnjenje svoj braći i sestrama. Neki listovi doneli su izveštaje, da se JSS. pogada sa hrvatskim Sokolstvom, koje se ocepilo od JSS., radi učestvovanja na VIII. svesokolskom sletu u Pragu, pa da će nastupiti hrvatsko Sokolstvo istovremeno s našim. Izjavljujemo, da su sve te vesti neistinite, jer je sasvim jasno, da jugoslovensko Sokolstvo ne može odstupati od svojih načelnih odluka.

Starešinstvo JSS.

Svoj braći i sestrama! U stvari VIII. svesokolskog sleta dolaze na JSS. razna pitanja. Ponovo naglašujemo, da će biti sva uputstva izdana na vreme za one, koji hoće prisustvovati svesokolskom sletu.

Neka se svakom strpi i pažljivo čita izveštaje u «Sokolskom Glasniku». Za sad određujemo sledeće:

1.) Članovima onih društava, koja nisu uređila sve novčane obaveze prema JSS., neće biti dozvoljeno učestvovanje na svesokolskom sletu. Legitimacije za vožnju povlasticu neće im biti izdane. Sva društva neka nastoje, da urede svoje finansijske obaveze najkasnije do 15. maja o. g.

2.) Svesokolskom sletu smeju učestvovati jedino članovi i članice sokolskih društava. Upravni odbori društava su odgovorni, da ne izdaju legitimaciju za vožnju povlasticu nikome, ko nije član sokolskog društva.

3.) Svaki učesnik svesokolskog sleta neka se na vreme pobrine za putni list, koji se može dobiti kod nadležnog sreskog poglavarstva. Što se tiče vizuma za Austriju i Českoslovačku biće izdana naročita uputstva, čim dobijemo rešenja o tome od nadležnih vlasti.

4.) Sva ona braća i sestre, koji žele imati u Pragu privatna ili hotelska prenočišta neka se jave do 10. maja svojim društvima, koja moraju do 15. maja poslati prijave JSS. U tu svrhu biće rasposlane svim društvima naročite prijavne liste. Isto tako se moraju prijaviti društvima do istoga vremena sva ona braća i sestre, koja hoće pristupovati svesokolskom sletu u Pragu i reflektiraju na vozne povlastice. Legitimacije za sniženu vožnu cenu propisat će JSS., pa će ih na vreme rasposlati svim društvima i to samo toliko koliko učesnika prijave. I zato će sva društva dobiti naročite prijavne liste.

Očekujemo, da će se svi članovi tačno pridržavati upustava JSS., jer je samo na taj način moguće tačno izvršiti sve pripreve, da bude članstvo zadovoljno.

Glavni uslov: tačnost, red i disciplina.

Starešinstvo JSS.

II. redovna sednica starešinstva JSS. dne 29. marta 1926.

Prisutni: Gangl, Čobal, Franke, Fux, Gregorin, Jeras, Kajzelj, Kandare, Marolt, Mis, Murnik, Ludvik, Račić, Smertnik, Zelenko. — Opravdani: Jamar, Košir, Poženel.

Brat starosta pozdravlja braću dr. Kandarea i dr. Misa, koji po prvi put prisustvuju sednici starešinstva. — Tajnik br. dr. Fux izveštava, da se vrši 31. marta glavna skupština Jugoslovenske Sokolske Matice; u odbor mora JSS. nominirati tri člana starešinstva. Odredi se braću dr. Fux, Jeras i Račić. Za zamenika tajniku predlaže se brata ing. Zelenka, koji je dosada uvek zauzimao to mesto. Primljeno. — Svesokolski slet u Pragu. Brat tajnik predlaže, da se ustanovi u tu svrhu naročiti odsek, koji će doći na sednici starešinstva već sa definitivnim predlozima. U odsek se bira braću: Gangl, Fux, Murnik, Ludvik; primljeno. — ČOS. pozvala je sva svoja društva, da prirede 31. aprila «Sletsko propagandno veče» u obliku akademije sa predavanjem. U istom dopisu nas moli, da bi i JSS. na isti dan organizirao jednake večere, čija čista dobit neka služi za pokriće putnih troškova članova društva na slet u Prag. Zaključuje se razaslati na sva društva poziv. — Sletskih znakova se neće naručivati, već će se zamoliti ČOS., da pošalje na pograničnu stanicu jednog brata, koji će ih prodavati za vreme vožnje do Praga. Ministarstvo Saobraćaja podelilo je za slet 50 % popusta; otoplače se nova molba za 75 % popust za vežbajuće članstvo i naraštaj. — Naše poslaništvo u Budimpešti zamolilo smo, da osigura našem članstvu prevoz preko Mađarske. — Za vozne povlastice u Lyon neka intervenišu «Međunarodni gimnastički savez», za sve vrste, koje će učestvovati; u svim državama kroz koje će vrste putovati. Primljeno. Načelnik br. dr. Murnik izveštava, da je u T. O. pozvao sva tri ljubljanska sokolska društva. Pregled utakmičara za međunarodno takmičenje krajem maja u Lyonu vršio se 25. marta. Ko će doći u vrstu, može se odlučiti tek kratko vreme pre odlazak za Lyon. Za utakmičenje se je prijavilo 10 braće. U plivanju će vrsta vežbati po jedan do dva dana tjedno u toplicama Laško gde će u ustanovito vreme biti bazen rezervisan i primerno opremljen za utakmičare. Omogućio je to br. Smertnik, zašto mu izričemo najlepšu hvalu, rešio nas je iz teškog položaja. Odobrava se krediti za putne troškove u Laško. — Gospodarski odsek se je konstituisao: predsednik br. Čobal; članovi odseka su braća: Franke, Gregorin, Kajzelj, Smertnik. Po iscrpanom dnevnom redu br. starosta zaključuje sednicu.

III. redovna sednica starešinstva JSS. 6. aprila 1926.

Prisutni: Gangl, Franke, Fux, Gregorin, Jamar, Jeras, Kajzelj, Kandare, Marolt, Murnik, Poženel, Račić, Turk, Zelenko. Opravdani: Čobal, Ludvik, Košir, Smertnik, Švajgar.

Železnički, organizacijski i odsek za ozledni fond sastavili su se sledeće: Železnički odsek: Avgust Ludvik, predsednik; Miroslav Fettich, tajnik i zamenik predsednika, Ivan Bajc, vodi zapisnik, Ivan Orel, referent komerc. službe, Fran Šircelj, referent vozovne službe, Milan Petek, referent vozno-redne službe, Verij Švajgar, referent strojne službe, i Alojzij Erjavc, zamenik referenta za vozno-rednu službu. — Organizacijski odsek: Predsednik Nande Marolt; člani: Josip Čobal, Josip Jeras, dr. Fran Kandare, Verij Švajgar i 2 člana saveznog TO. — Odsek za ozledni fond JSS.: Predsednik Nande Marolt; članovi: Bogumil Kajzelj, dr. Alija Košir (dr. Mis Franta), Vilko Turk i Verij Švajgar. — Brat starosta pročitava uputstva odnosno detaljne uslove za naraštaj, koje je sastavio uži odsek za pripreme za Prag. — Propisi se jednoglasno primaju. — Tajnik br. dr. Fux čita pismo, koje je primao od br. Vojvodića iz Lyona, u kojem obećaje vicekonzul, kao i činovnik Vojvodić JSS. svoju pomoć, prilikom međunarodnih utakmica u Lyonu. Zaključuje se da će u Lyon ići 8 utakmičara, vođa vrste i 3 suca. To je 12 osoba. Naročite savezne reprezentacije s obzirom na finansijski položaj JSS. neće biti. — Župa Niš šalje zapisnik glavne skupštine župe održane 28. marta 1926. — Sokolsko društvo Niš I poslalo je prijave za Prag. Društvu se odgovara, da se prijave ne može uzeti do znanja, jer društvo još nije primljeno u Savez. Primljeno. — Poslanik ČSR u Beogradu izveštava, da je dozvoljen učesnicima za Prag besplatan vizum ČSR. — Župa Rijeka-Sušak šalje 1. broj svog sokolskog časopisa «Branik» i moli Savez za dozvolu, da s smije isti izdavati. Odobreno. — Unija Luksemburških gimnastičkih društava izveštava, da će ostati mesto njenog predsednika godinu dana nepopunjeno u znak žalovanja za pokojnim predsednikom. — Sokolsko društvo u Đakovu zahvaljuje, što se je izabralo njihovo mesto za ovogodišnju glavnu skupštinu. — Brat Zelenko izveštava, da u građevni odsek neće uzimati nikoga, dok to neće zahtevati potreba.

IZ TEHNIČKOG ODBORA JSS.

Odelo (kroj) ženskog naraštaja. Na sednici zbora župskih načelnika u Đakovu bio je primljen predlog, da se bluza ženskog naraštaja popravi i to: Bluza se mora oblačiti preko suknje, neka seže 24 cm preko pasa. Potpuno je gladka, nema nikakvoga pojasa, na donjem kraju ima 4 cm širok rub. Pri vratu ima četverouglast izrez, obrubljen sa 4 cm širokim rubom. Rukavi moraju biti ušiveni (ne kimono) i smeju sezati do polovine nadlaktice. Suknja (krilo) i rubac (ruta) za glavu ostaće nepromenjeni, naročito pazite, da imaju rupci propisane 5 cm široke crvene (rdeće) trakove iz ruša, a ne različite svilene vrpce. Dužinu suknje meri se ovako: ako klekneš, mora biti suknja za 10 cm udaljena od tla. Naročito vežbačice, koje će ići na slet u Prag neka paze da budu njihova odela (kroji) pravilna. Vežbačica, koja neće imati načinjeno sve po propisu, neće biti puštena k nastupu i u povorku. Naraštajke nastupiće kod prostih vežbi bez čarapa (nogavic) u crnim vežbačkim cipelama, u povorei u dugim crnim čarapama i crnim niskim cipelama.

Nina Trdinova.

IZ ŽUPA

Iz župe Veliki Bečkerek. Glavna skupština sokolskog društva u Vršcu održana je 31. januara o. g., kojoj je prisustvovao vrlo maleni broj članstva. Delegat župe bio je br. Ante Tadić. Starešina brat Ljuba Nedeljković otvorio je skupštinu pozdravnim govorom. Tajnik br. Bogdan Dimitrijević čita svoj izveštaj, iz kojega se razabire, da je društvo aktivno radilo, a da nije bilo tolikih zapreka, uradilo bi se više. Tehnički izveštaj

daje načelnica sestra Nevena Bogdanovićeva. Vežbanje je teklo u redu. Sudelovalo se na utakmicama u Beogradu i sletu u Velikom Bečkereku sa vežbačima i muzikom «Vojne muzičke škole». Priredena su bila dva izleta, četiri akademije, a održao se i društveni prednjački tečaj. Prosvetni izveštaj daje br. Ante Tadić. Održalo se devet sela, četrnaest predavanja i više nagovora. Osim toga deset predstava i koncerat, koji je izvela «Vojna muzička škola». Knjižnica ima 846 knjiga. Članovi primaju 105 izvoda Sokolskog Glasnika, 36 Sokolića i Naše Radosti, Sokolskog Vjesnika župe zagrebačke 19, Sokolskog Vj. Bečkerek 7, Čeških novina i raznih časopisa po jedan izvod. Brat Branko Pantelić, blagajnik, čita izveštaj o novčanom stanju društva, koje je slabo. Pokretnina ima društvo u spravama, pozornici, nameštaju u garderobama i pisarnici. Po naređenju župe održana je konferencija, da se kandidira članstvo u odbor. Za starešinu bio je izabran br. L. Nedeljković, za zamenika br. V. Glišić, tajnik je br. B. Dimitrijević, blagajnik br. B. Pantelić, prosvetitelj br. Ante Tadić, načelnik br. Vclav Martinek, načelnica sestra N. Bogdanovićeva. Za župsku skupštinu izabrani su kao delegati društva braća V. Martinek i A. Tadić. Okružni slet u Vršcu održaće se meseca maja, a sudelovaće i školska deca. Konstituirao se prednjački zbor i prosvetno odeljenje. — Sokolsko društvo u Velikoj Kikindi sprema svoju fanfaru za put u Prag. U tu svrhu priređuje koncerte. Župa je zaključila, da će pomoći fanfaru sa 10 hiljada dinara, a svaki učesnik nevezbač za svesokolski slet u Pragu, plaća u korist fanfare 50 Din. — Sokolsko društvo u Bijeloj Crkvi priredilo je u čast Masarykove 70godišnjice akademiju i stalno radi na prosvetivanju svoga članstva. — Sokolsko društvo u Melencima oživilo je u radu otkada je tamo stigao brat Bora Radak, koji je izabran za načelnika. — Sokolsko društvo u Vršcu priredilo je za vreme zime više javnih i vojničkih sela sa pozorištem, predavanjima i koncertima. Priredilo se nekoliko bioskopskih predstava. Sada se priprema za jednu veću akademiju. — Sokolsko društvo u Velikom Bečkereku dovršava svoju Sokolanu. U tehničkom i prosvetnom radu dobro stoji. — Župska godišnja skupština održana je 7. marta u Velikom Bečkereku. Od 20 društava bilo je 10 zastupljenih sa 25 delegata. Brat starešina Đoka Pavlović otvorio je skupštinu srdačnim sokolskim govorom. Brat Aca Jovanović podneo je tajnički i blagajnički izveštaj. Rad je uopšte srednji, jer neki društveni funkcionari nisu odgovarali svojim dužnostima. Radi nerada, i zbog nedostatka načelnika, brisana su društva: Begejski sv. Juraj, Elemir i Bavanište. Župski slet je uspeo sa moralnog i materijalnog gledišta. Imovina župe sastoji se iz 6000 komada sletskih dopisnica, 2000 znački, 20.000 dinara materijala sa sletišta i 18.463 Din i 31 para. Slet je doneo 197.812 Din, rashod je bio 161.507 Din. — Načelnik brat Alojz Pogačnik izveštava o tehničkom radu. Tačnu statistiku članstva nema, jer sva društva nisu poslala izveštaja. Iznosi kritiku sleta. Spominje dobivene diplome na utakmicama u Beogradu. Dobili smo 10 velikih, 19 malih, 3 za društva i pojedinci 26 diploma. Brat prosvetitelj Miloš Stanojević iznosi prosvetni rad društava. Bila su 64 predavanja, 58 sela, 18 akademija, 52 predstave, 36 zabava, 2050 knjiga, 17 javnih časova, 9 izleta, 1 okružni i 1 župski slet. — Zaključeno je da društvo Krstur preudesi svoju zastavu prema pravilima saveza. Prilikom otkrića spomenika kralja Petra, održaće se slet u Bečkereku. — Da se može sastaviti kandidaciona lista upravnog odbora pretvara se skupština u konferenciju. — Jednoglasno su izabrana sledeća braća i sestre: Đoka Pavlović, starešina; Stojan Jakšić (Kikinda) i Emil Nikolić (Bečkerek), zamenici; Aca Jovanović, tajnik; Sava Petrov, blagajnik; Miloš Stanojević, prosvetitelj; Alojz Pogačnik, načelnik; Vclav Martinek i Mita Nikolić, zamenici; Dragica Matejićeva, načelnica; Nevena Bogdanovićeva i Mita Veselinovićeva, zamenice; nadzorni odbor: Ante

Tadić, Josip Teodorović i Sima Nikić. — Delegati za saveznu skupštinu Alojz Pogačnik, Stojan Jakšić i Miloš Stanojević. U subotu u veče bila je održana konferencija tehničkog odbora i upravnog odbora župe. Župski Sokolski Vesnik počeo je i ove godine redovno izlaziti. Štampa se u 1500 primeraka. Ima dovoljan broj pretplatnika za pokriće troškova. — at.

Sokolska župa u Sarajevu održala je svoju glavnu skupštinu na 28. februara o. g. u Visokom. — Na ovu skupštinu izaslala su sva društva njih 13 svoje delegate, dok novoosnovano društvo Čajniče zastupao je jedan član društva u Sarajevu. Skupštinu je otvorio i vodio zamenik starešine župe br. dr. Srećko Perišić u odsutnosti zvaničnim poslom odsutnog starešine br. dr. Vojislava Besarovića. Iz izveštaja tajnika delegati su razabrali, da je u toku ove godine iz župe izstupilo društvo u Višegradu i priključilo se župi u Užicama, dok su na području župe novo osnovana društva: Pale, Travnik, Breza, Bugojno i Čajniče, te je isti sa nekim nadopunama primljen od delegata jednoglasno na znanje. Posle izveštaja načelnika, blagajnika, revizionog odbora, pročelnika prosvetne sekcije i znanstvenog oseka donose se sledeći zaključci i stavlja u dužnost novom starešinstvu, da ih provede: Da župe u toku iduće godine održi četiri sednice, na kojima će sudelovati sva društva sa jednim delegatom. Da župa na sveslavenskom sokolskom sletu u Pragu sudeluje osim u slobodnim vežbama također i u «šestnajstorici» sa 2 odjela. Da se rad prosvetno-kulturnih odbora pri društvima što jače razvije u koju svrhu imade «Pročelnik» župskog prosvetnog odbora izraditi kostur rada i odrediti pročelnicima društvenih odbora temu, koju će ovi obraditi i u svom društvu održati. Predavanje će pročelnik poslati župi u 2 primerka, koje će župa umnožiti i poslati ostalim društvima na održanje predavanja. Da se u svim društvima osnuju lekarski odbori i pozovu lekari iz pojedinih mesta u kojim postoji društvo, a u koliko nisu članovi, da se začlane i preuzmu podelenu im funkciju. Da župa u toku ovogodišnjih ferija održi župski prednjački tečaj u koji će svako društvo uputiti najmanje jednog člana. Da tehnički odbor župe izradi pravilnik za natecanje naraštaja. U starešinstvo župe izabrani su sledeći: Starešina br. dr. Vojislav Besarović, njegovi zamenici br. dr. Srećko Perišić, Sarajevo, br. Danilo Nikolić, Visoko, i br. Petar Kisić, Kakanj. Načelnik: brat Stevan Žakula, Sarajevo; njegovi zamenici: Mirko Vukojević, Visoko, brat dr. Bogdan Vidović, Sarajevo, i br. Uroš Čović, Foča. Načelnica sestra Frida Hvatolova, njene zamenice: sestre Jelena Dopuca, Zenica, i Ema Kisić, Kakanj. Tajnik br. Žarko Milišić, Sarajevo, njegov zamenik br. Svetozar Vukojević, Sarajevo. Blagajnik br. Ivan Radić, Sarajevo. Predsednik prosvetnog odbora br. ing. Jovo Popović, Sarajevo. Predsednik zdravstvenog odbora brat dr. Jindrih Čihak, Sarajevo. Članovi starešinstva: braća Mirko Vuletić, Aleksa Starčević, Ibro Hacımerović, Joso Plavšić (Visoko), Miloš Spahić, Pale; njihovi zamenici: br. Josip Dušek, Vaso Trifunović i Edhem Bičakčić. Revizori računa: br. Rihard Stefani, Josip Vlah i Nemanja Jovanović, svi iz Sarajeva.

RAZNOTEOSTI

Poljsko Sokolstvo primilo je poziv Českoslovačke Obce Sokolske na VIII. svesokolski slet i načelno je odlučilo, da će na ovoj velikoj sveslovenskoj svečanosti oficijelno sudelovati. U tu svrhu već su članstvu izdate tačne upute tako da ima mnogo izgleda da će učestvovanje Poljaka biti mnogobrojno, pa i dobro organizovano. Kao što je bilo kod Čehoslovaka i u našem Sokolstvu, tako se i u Poljaka provela žestoka borba oko pitanja ženskih svečanih sokolskih odela. Sada je i to pitanje rešeno nakon dugih, teških debata.

Savez belgičkih gimnasta (Fédération Belge de Gymnastique). Ovih dana izašla je statistika saveza belgičkih gimnastičkih društava za 1925. godinu.

U 8 župa savez broji 185 društava sa 6549 vežbača, 1045 vežbačica, 4047 mušskog i 2006 ženskog naraštaja. Starijih vežbača (veteran) ima 1331, članova pomagača itd. 1384; ukupan broj članstva i naraštaja iznosi 16.366 lica. Počasni predsednik saveza je g. N. J. Cupérus, uprava sastoji iz upravnog predsedništva i 4 komisija i to: upravna, finansijska, tehnička i komisija za štampu. Sadašnji pretsednik je g. F. Blomart, načelnik g. Louis Eloy, tajnik De Wallens. Službena reč saveza je francuska i flamska.

Lužičko-srpsko Sokolstvo počelo je izdavati uprkos svih finansijskih poteškoća vlastiti sokolski glasnik «Sokolské Listy», koji izlazi svakog meseca a redaktor je tajnik saveza brat dr. Herman Šleca. — Kako je poznato, poslalo je lužičko Sokolstvo 1925. godine u Prag nekolicinu boljih vežbača na posebni prednjački tečaj pod vodstvom českoslovačkih najboljih sokolskih tehničara. Sada već ovi apsolvenci priređuju po Lužici nedeljne kurseve po sokolskim društvima, tako će i ova najmanja grana slovenskog Sokolstva dobiti u najkraće vreme kadar dobrih prednjaka i prednjačica. Naročito se ističu kod tog rada načelnik brat Bart i načelnica sestra Šlecova. Šv.

Olimpijski kongres u Lisabonu. Za međunarodne gimnastičke utakmice postoje sada dve velike organizacije, a to je međunarodni gimnastički savez kome je predsednik g. Ch. Cazalet u Bordou i predsedništvo olimpijskog odbora. Obe ove organizacije priređuju svake četvrte godine utakmice u raznim krajevima. Dve ovakove međunarodne organizacije su odviše, jer su izdati preveliki. Zato se rodila misao, da bi se osnovala samo jedna međunarodna gimnastička organizacija, koja bi svake četvrte godine priredila po jednu priredbu. Meseca maja o. g. održaće se u Lisabonu sednica olimpijskog odbora, pa će se raspravljati o tom pitanju, a imade izgleda da će biti rešeno, kako je zamišljeno.

Stadion na Topčideru u Beogradu. Ministarstvo poljoprivrede i voda odobrilo je kredit od 150.000 dinara za uređenje jednog sportskog stadiona u Topčideru, na većem terenu, koji je određen za sva sokolska i sportska društva.

Šef štaba česke vojske Sokolstvu. Za načelnika glavnog štaba českoslovačke vojske imenovan je general Syrový, bivši učitelj telesnog vaspitanja u Rusiji. Organizovao je legije i postigao radom čin generala. Na pozdrav ČOS. odgovorio je: «Braćo! Hvala na čestitci. Sokolskoj misli, kojoj sam bio uvek veran pripadnik, ostajem veran i dalje i biće mi dragocen putokaz u mom novom zvanju. S bratskim: Zdravo!» — U ovoj vladi je brat Syrový ministar vojske.

Za 38. zlet belgijske telovadne zveze, ki bo obenem proslava 50letnice njenega obstoja in ki se bo vršil 15., 16. in 17. avgusta v Liégeu, se je do sedaj priglasilo 146 društev, in sicer: 47 francoskih, 8 švicarskih, 4 italijanska, 2 luksemburški, 17 holandskih, 1 rumunsko, 67 belgijskih. Anglija in Češko-slovaška sta obljubili, da pošljeta na zlet močnejšo vrsto telovadcev.

Zveza «Českoslovaških delavskih telovadnih društev» je štela koncem leta 1924. v 970 društvih 23.311 rednih in 14.256 podpornih članov, 6926 rednih in 4044 podpornih članic. Skupno tedaj 37.567 rednega in 10.973 podpornega, to je 48.540 članstva sploh. Naraščaja je bilo 7870 dečkov, 6361 deklic; moške dece 16.470 in ženske dece 16.116. Skupno število pripadnikov je 95.587. Prednjakov ima Zveza 4027, prednjačic 1561. Lastno telovadnico ima 14 društev. — V splošnem je organizacija za okroglo 2 do 3 % napram letu 1923. nazadovala. Članstvo se rekrutira iz pripadnikov českoslovaške socialnodemokratske stranke, v kateri je izmed članov politično organizirano 19.740 mož, strokovno pa 22.633 mož. Šv.